

Informatiebericht SUA

Van	IND / SUA & JZ
Nummer & Titel	IB 2022/36 Uitspraak MK Arnhem inzake de Tijdelijke wet dwangsom
Hoofdtak	Asiel
InformIND Thema	Procesoverstijgende thema 's – Wet dwangsom en in gebreke stelling (IGS)
Relatie met	- IB 2021/86 Tijdelijke wet dwangsom - WI 2020/4 Wet dwangsom en beroep niet tijdig beslissen
Geldig vanaf	01-04-2022
Geldig tot en met	01-10-2022

Disclaimer

Een informatiebericht is een mededeling aan de medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De informatieberichten zijn slechts tijdelijk van aard, en daarom is de geldigheidsduur beperkt. De informatieberichten helpen medewerkers van de IND om tijdig en op uniforme wijze in te spelen op actuele ontwikkelingen. In informatieberichten kan bijvoorbeeld aangegeven worden of er nieuw beleid komt, bijvoorbeeld n.a.v. een brief aan de Tweede Kamer, of dat een belangwekkende uitspraak is gedaan die nog bestudeerd wordt. Ook kan in informatieberichten aangegeven worden hoe moet worden gehandeld in afwachting van een werkinstructie of aanpassing van de beleidsregels die in de Vreemdelingencirculaire of Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap zijn opgenomen. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een informatiebericht af te wijken.

1. Aanleiding

Op 24 maart 2022 heeft de meervoudige kamer van de rechtbank Arnhem uitspraak gedaan in de zaak [NL21.16269](#) over de Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND (hierna: Tijdelijke wet)¹. Het beroep is gegrond verklaard. De rechtbank heeft artikel 1 van de Tijdelijke wet, voor zover daarin is bepaald dat de rechterlijke dwangsom niet van toepassing is op aanvragen tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel, onverbindend verklaard wegens strijd met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het recht op een doeltreffende voorziening in rechte). Het gevolg daarvan is dat artikel 8:72, zesde lid, van de Awb, op grond waarvan rechterlijke dwangsommen kunnen worden opgelegd, weer gelding heeft. Het afschaffen van de rechterlijke dwangsom in asielzaken is volgens de rechtbank in strijd met het recht op een doeltreffende voorziening, omdat de rechter geen 'stok achter de deur' meer heeft om een tijdige beslissing af te dwingen. Deze uitspraak heeft verstrekken gevolgen voor de IND.

2. Verwachting

De IND zal tegen deze uitspraak in hoger beroep gaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling). Tegelijkertijd zal een verzoek om voorlopige voorziening bij de Afdeling worden ingediend, waarbij zal worden gevraagd om de werking van de uitspraak van de rechtbank gedurende de (hoger)beroepsprocedure te schorsen. Eventuele ontwikkelingen zullen middels een opvolgend informatiebericht kenbaar worden gemaakt.

3. Inhoud/Toelichting

De rechtbank heeft in haar uitspraak een aantal belangrijke conclusies getrokken, waaronder:

- De Tijdelijke wet is **niet** in strijd met het Unierechtelijke gelijkwaardigheidsbeginsel.

¹ ECLI:NL:RBDHA:2022:2641.

- De Staatssecretaris heeft voldoende gemotiveerd waarom de afschaffing van dwangsommen niet in strijd hoeft te zijn met het doeltreffendheidsbeginsel.
- Artikel 47 van het Handvest staat niet in de weg aan de afschaffing van de **bestuurlijke dwangsom**. Die wordt immers veelal automatisch verbeurd, zonder dat een rechter dit beoordeelt en staat ook los van de mogelijkheid om een rechtsmiddel in te stellen tegen het niet tijdig beslissen.
- Artikel 47 van het Handvest staat in de weg aan het afschaffen van de **rechterlijke dwangsom** als daar geen alternatief voor in de plaats gesteld wordt. Het enkele feit dat een vreemdeling beroep kan instellen tegen het niet tijdig nemen van een besluit in de asielprocedure is in dat kader naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende. De bestuursrechter moet namelijk ook middelen hebben om de naleving door het bestuursorgaan van de rechterlijke uitspraak te waarborgen (een 'stok achter de deur'). De stok achter de deur hoeft niet te bestaan uit een dwangsom, maar de rechtbank overweegt dat de wetgever in de Tijdelijke wet onvoldoende in een alternatief heeft voorzien. Door het wegnemen van de mogelijkheid om aan een rechterlijke uitspraak een dwangsom te verbinden, zonder daarvoor een ander passend middel in de plaats te stellen om uitvoering van de rechterlijke uitspraak te waarborgen, wordt het recht op een doeltreffende voorziening in rechte geschonden.

Concluderend oordeelt de rechtbank over de Tijdelijke wet het volgende:

10. Gelet op het voorgaande zal de rechtbank artikel 1 van de Tijdelijke wet, voor zover daarin is bepaald dat artikel 8:72, zesde lid van de Awb niet van toepassing is op aanvragen tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel, onverbindend verklaren wegens strijd met artikel 47 van het Handvest. Het gevolg daarvan is dat artikel 8:72, zesde lid, van de Awb weer gelding heeft. Dat betekent dus dat de rechtbank wél overeenkomstig dit artikel een (rechterlijke) dwangsom kan opleggen."

4. Hoe te handelen

De IND zal op korte termijn in hoger beroep gaan tegen deze uitspraak bij de Afdeling en tevens verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen. Totdat de Afdeling uitspraak heeft gedaan op het verzoek om voorlopige voorziening, is het niet de bedoeling om gevolg te geven aan de onderhavige uitspraak. Dat wil zeggen, dat de uitbetaling van rechterlijke dwangsommen tot dan toe opgeschort dienen te worden.

Let op: dit geldt alleen voor de zaken die onder de reikwijdte van de 'Tijdelijke wet', die op 11 juli 2020 in werking is getreden, vallen. De oudere zaken kunnen zoals gebruikelijk worden afgehandeld.

Bij vragen vanuit de advocatuur kan het voorgaande worden medegedeeld.

Wees verder alert op het volgende: nog steeds geldt op grond van de Tijdelijke wet dat bestuurlijke dwangsommen **niet** langer hoeven te worden betaald als de IND te laat beslist op een asielaanvraag. Zittingsplaats Arnhem heeft overigens ook geoordeeld dat artikel 47 van het Handvest niet in de weg staat aan de afschaffing van de bestuurlijke dwangsom.

Het is daarom van belang om in asielbeschikkingen waarin de gemachtigde de IND in gebreke heeft gesteld, per zaak afzonderlijk te bekijken of er sprake is van een geldige of een ongeldige IGS en dit als zodanig te registreren in Indigo. Wanneer sprake is van een geldige IGS staat in de interne werkinstructie 2020/4.

Het heeft de voorkeur om in het besluit wél te benoemen dat een IGS is ingediend en of de beslistermijn daadwerkelijk is verlopen en de IGS dan wel of niet geldig is. **Geef vervolgens aan dat de IGS gelet op de 'Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND' niet tot de automatische verbeurte van dwangsommen kan leiden.**

5. Afstemming

Dit informatiebericht is afgestemd met JZ-ST.